

שמעתא עמיקתא

גליון תק"י | פרשת תרומה | תשפ"ב | קהילת הניכי הישיבות | רמות ב' | ירושלים תובב"א

שמעתא אליבא דהלכתא

משיעורי הרה"ג יוחנן בורגר שליט"א
מור"ץ וראש כולל הוראה רמות ב'

פסק השמל בשבת, מה דינם של התבשילים העומדים על הפלטה

א. שהייה והחזרת תבשיל על האש בשבת. ב. העביר את התבשיל מקדרה לקדרה. ג. להעביר הקדרה מכירה לכירה. ד. סלקה מעל האש ללא דעת. ה. נטל הקדרה שהיא לצורך מחר. ו. להעביר הקדרה לאש אחרת גוי"ק – פסק החשמל וחזר. ז. פסק החשמל לפני השקיעה ולא חזר עד שבת. ח. להניח על פלטה מכובה העתידה להדלק ע"י שעות שבת. ט. החשמל יחזור בשבת.

א. שהייה והחזרת תבשיל על האש בשבת

מבואר **בשבת** (נ"ו:) דאסרו חכמים להשהות תבשיל על האש מערב שבת א"י"כ האש גרופה (שסלקו את הגחלים) או קטומה (שכיסו אותם באפר למעט חומם). וע"י **בשוי"ע** (סי' רנ"ט סעי' א') שפסק כדעת רבנן בגמ' שם דס"ל שהדין כן כל זמן שהמאכל מצטמק וטוב לו, אבל אם מצטמק ורע לו מותר להשהותו אפילו אין האש גרופה וקטומה. ודעת **הרמ"א** לפסוק כדעת חנניה החולק על רבנן שם וסובר שהדין כן רק כל זמן שהמאכל לא הגיע לבישול כמאכל בן דרוסאי.

וע"י עוד **בשוי"ע** (שם סעי' א' – ב') שכתב שאסרו חכמים לתת תבשיל על האש בשבת מתחלה אף אם האש גרופה או קטומה ואפילו התבשיל מצטמק ורע לו. וע"י"כ אם סילק הקדרה מע"ג האש ורוצה להחזירה אסור. ועי"י"ש שמי"מ אם מתקיימים התנאים דלהלן שרי להחזירה א' התבשיל מבושל כל צרכו והוא רותח. ב' האש גרופה וקטומה. ג' לא הניח הקדרה על קרקע. ולדעת **הרמ"א** צריך עוד שמתחת אותה בידו ודעתו להחזירה. וע"י עוד בזה להלן אותיות ב' וז' **ובשמעתא עמיקתא** גליון תצ"ח.

ב. העביר את התבשיל מקדרה לקדרה

ועי"י"ש **בשבת** (נ"ח:) ששאלו אם תלה הקדרה במקל או הניחה על גבי מטה אם נחשב כהניחה ע"ג קרקע. ומה הדין **בפינן ממיחם למיחם** ונשאר בתיקו. ו**פרש"י** פינן ממיחם למיחם – מי הוי כמטמין לכתחלה ואסור להחזירן לכירה, או לא. מיחם – קומקמוס שמחמם בו חמין, ע"י"כ. וע"י **בתוס'** (ד"ה פניה) שהקשו דמאי שנא הכא דמבעיא ליה ולענין הטמנה בדף נ"א ע"י"א מוסכס להתיר להעביר תבשיל מקדרה מוטמנת מער"ש לקדרה אחרת ולהטמינה, וכת' בשם ר"ת דהכא לגבי חזרה שהיא על גחלים (גרופים או קטומים) יש לחוש שמא אתי לחותין, אבל גבי הטמנה שאין שם אש אלא חום הנשאר ע"י הטמנה הוי יעביר לקדרה חמה אין לחוש שישא לאו לחותי כי באופן זה לא יועיל החיתוי, עי"י"ש. ו**הר"ן** (ו': ברי"ף ד"ה בע"ג) כתב דהכא אסור משום דמתחי כמבשל טפי במיחם שני מבמיחם ראשון אי"נ הכא פירושא דקא מיבעיא לן פינן ממיחם למיחם מהו להחזיר למיחם ראשון ולהחזירה על גבי כירה מי הוי כהניחו על גבי קרקע או לא, ע"י"כ. וע"י **במאירי** (נ"ח: ד"ה לא).

והטור (שם) פסק שאם פינהו ממיחם למיחם אסור. ו**השו"ע** (סעי' א') כתב דכירה שהיא גרופה וקטומה ונטל הקדירה מעליה אפי' בשבת, מותר להחזירה כל זמן שהיא רותחת. וכתב עליו **הרמ"א** ועודה בידו. וכתב עוד **השו"ע** ולא הניחה ע"ג קרקע. וכת' עליו **הרמ"א** ודעתו להחזירה. וכתב **הרמ"א** (סי' ק"סו ר"ט ס"ק י"ד) על דברי הרמ"א, שהשו"ע ס"ל דוקא כשהניחה ע"ג אסור אבל הניחה ע"ג מטה או ספסל או **שפינן ממיחם למיחם שרי**, אבל **הרמ"א** ס"ל **דכל אלו אסור ד"ל כמושיב בשבת לכתחלה**, ע"י"כ.

וע"י **ברע"א** שהביא דברי הר"ן שם דהאיבעי היא גם בפניה למיחם אחר וחזר ושפכן למיחם ראשון אם רשאי להניחו על האש, אם הוי כהניחו ע"ג קרקע או לא, ע"י"כ. ו**הפמ"ג** (א"י"א ס"ק ב') כתב דבכה"ג אסור **כי הוי כמושיב לכתחלה**, עי"י"ש. וכ"כ **בגר"ז** (אות י"ד) שאם פינה התבשיל לקדרה אחרת כבר בטלה לה שהייה הראשונה וכשרוצה להחזירה הרי זה **כמושיב בשבת בתחלה**, ע"י"כ. ו**העולת שבת** (ס"ק ב') תמה על הרמ"א אמאי לא כתב לאסור בזה כמ"ש הטור. וכן **התוספת שבת** (ס"ק ב') נקט להחמיר בזה. אולם **האר"י** (אות ה') כתב שיש להקל בזה כדמוכח מהב"י. ו**השעה"צ** (אות מ"ז) כתב דלא הזכיר פינה ממיחם למיחם שזכר המגן אברהם, משום דבלא הכי יש דעות שמקילין במיחם שני, על כן בפעמ"ד פשוט דבשם לזמן להמקילין בבעיא זו, ע"י"כ. ומשמע דלדעת המ"י יש להקל בזה גם כשלא היה דעתו להחזיר (ועי"י"ן במ"ב ס"ק ב') שיש להקל בלא היה דעתו ועודן בידו).

והאג"מ (א"י"ח ח"ב סי' ס"ט ד"ה ולחוציא) פסק להחמיר. ו**השבט הלוי** (ח"ג סעי' צ"ג) כת' דקשה להקל כיון שהתוספת שבת, הגר"ז והרב פעלים נקטו להחמיר. ו**הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א אות י"ח מהג"מ) פסק להקל. וכן נקט **הגר"ק זצ"ל** (חוט שני ח"ב ע"מ ע"מ קבה אות א').

ג. להעביר הקדרה מכירה לכירה (מפלטה לאש אחרת גוי"ק)

ו**כתב הרמב"ם** (פ"ג הי"א) שמוותר להחזיר מכירה אפילו מכירה שהבלה מועט לכירה שהבלה מרובה. אולם **הרי"ו** (ג"י"ב ח"ג סי' א') כתב בשם הירושלמי שאין מוצרין מכירה זו לכירה אחרת, שאם נטלה מכירה אחת אסור להחזירה לכירה אחרת הדוי כנותן על שלב כירה לתחלה בשבת. וע"י **במאירי** (שם). ו**הרמ"א** (סעי' א') פסק כהרמב"ם דאפי' לכירה אחרת מותר. וכת' **המ"א** (ס"ק ב') דאפי' הבלה מרובה מראשונה. וכן הוא **בתוספת שבת** (ס"ק ח'), **בגר"ז** (אות י"ד) ו**במ"ב** (ס"ק ס"ב). וע"י **בחז"א** (סי' אור ס"ק ז') שכת' דנראה דאפי' מסמיכה לעל גבה מותר, דלא אסרו בירושלמי אלא מהטמנה לשהיו, אבל כל שיהיו אחת היא. וע"י **בכה"ח** (אות מ') שכתב שמהשו"ע שהשמט היתר זה נראה דאסור ושוב כת' **שהברכ"י** (אות א') כתב להקל בזה.

ד. סלקה מעל האש ללא דעת

והנה יש לדון האם הטעם דבעינן דעת כמבואר לעיל הוא כי צריך לאפוקי מהדעת הסתמית שלא להחזיר, אך דלמא חכמים תקנו שצריך דעת חיובית להחזירה. ונפ"מ כשנטלה בטעות או נפלה הקדרה וכן אם הוציאו קטן שאין לו דעת, האם מותר להחזירה. וע"י **ברע"א** (שם על שו"ע סעי' א') שכתב דאפי' אם זה המניח ע"ג קרקע היה אדם אחר שאין הקדרה שלו ג"כ מועיל המעשה שלו לאסור שוב להחזיר ע"ג כירה ולא שייך בזה אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אף אם עודו בידו. ורק אם בעת שסילק מהכירה לא היה בדעתו להחזירה אם מחשבתו מועלת לאסור שוב להחזיר זה תלוי במח' ראשונים, עי"י"ש. והביאו **הבה"ל** (על סעי' ב' ד"ה ולא). אולם **האבי עזרי** (פ"ג הי"ח) תמה עליו כי פשוט **שכאן העיקר הוא אם בעת הניטלה מן הכירה היה דעתו להחזיר אז מותר, ואם לאו דעתו להחזיר אח"כ** (שהחזיר הרי זה כמו ששם מתחלה ואסור ולא משום דעתו להחזיר היינו משום שכוונתו הי' שלא להחזיר, דברור **שאפילו אם נפל ממאליה ג"כ אין להחזיר** שעכ"פ אין כאן דעת ע"מ להחזיר, ע"י"כ. וכן נקט **הגר"ש זצ"ל** (אשרי האיש ח"ב פ"ג אות ח') דדוקא אם יש מחשבה חיובית להחזיר לאש אז נחשב דעתו להחזיר. וע"י **בהר צ"ב** (טל הרי"ם בישול אות ז').

ה. נטל הקדרה שהיא לצורך מחר – נפלה על הקרקע

ולפי דברי **הרע"א** הנייל י"ל שאם נטל בטעות הקדרה שלצורך מחר שלא ע"י"ד להחזירה, כיון שהמחשבה שלא להחזיר היתה בטעות, י"ל דמחשבה בטעות אינה בכלל סילוק. אבל לדעת **האבי עזרי** י"ל דלא גרע מנפלה דחשיב סילוק. שו"ר **בבשית השבת** (שהיה ס"ק מ"ז) שכתב שבמקום שהרבה מעמידים בתנור אחד, ולקח אחד קדרה שלא ע"י"מ להחזיר כן היה סבור שהיא שלו ואח"כ ראה שאינה שלו, יראה לכאורה מאחר שנטילתה הנה בטעות אינו נאסר להחזירה לקטומה. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, וראיה מהרע"א הנייל, ע"י"כ. אולם לכאוי יש לדחות דשאני הכא דהוי בטעות ולא הוי סילוק, משא"י"כ בנדון של הרע"א דמייירי שסלקו הקדרה במחשבה שלא להחזירה. וכמו כן ק"י"ו אם נפלה הקדרה על הקרקע, ד"י"ל לדעת הרע"א שמוותר להחזירה, ודלא כהאבי עזרי. וכן דעת **הגרש"א זצ"ל** (ש"י"כ פ"א מהג"מ ע"ה) ו**האבן ישראל** (ח"י"ח סי' ב' אות ז'). ודעת **הגר"ש זצ"ל** (שבות יצחק ח"ב ע"מ קע"ה) לאסור, ולשיטתו אוזיל דס"ל דבעינן מחשבה חיובית. ו**הגר"ק זצ"ל** (שם ע"מ קכ"ג) נקט דדינו כאין דעתו להחזירה, ורא

ז. להעביר הקדרה לאחת גוי'ק – פסק החשמל וחזר

מעתה י"ל שאם יש הפסקת החשמל מותר להעביר הקדרה מהפלטתה של שבת לפלטה אחרת או כירה גוי'ק. בפרט לדעת הרמב"ן והר"מ והמבואים להלן אות ח' וז"ל ש"ל מותר לחזור באסור כשסילקו הקדרה מעל האש מער"ש ורוצה להחזירה בשבת, אבל אם סלקה בשבת כל שהיא רותחת באופן דאין משום בישול אחר בישול שרי.

וכמו כן לפי הני"ל אם חזר החשמל אין חובה לסלקה, כי לא התבטלה השהייה הראשונה, דדמי לנפלה מעל הכירה דלדעת הרע"א אין כאן סילוק, ואף האבי עזרי אפטר דידעה דהכא עדיף טפי כן מונחת במקום שהניחה מתחלה, ועדיף מהניחה על ספסל דלדעת הרמ"א בעינן דעת, כי התם סלקה בידים. ועוד דבכה"ג לא גרע ממשי"כ **האור שמה** (שבת פ"ג ה"א ד"ה ולפי דהא דאסור להחזיר בהניח ע"ג קרקע שילא דוקא אהטל השתמש מתוכה, אבל בשטל מכירה שהקלה מועט ליתן לכירה שהבלה מרובה אפילו בהעמיד ע"ג קרקע ע"ג, כיון שיש נטל להשתמש ממנה, דבנטל להשתמש מתוכה דוקא מיחזי כמו שנגמרה שהיה הראשונה, ע"כ. ואע"פ שהעירוני מדברי **המ"ב** (ס"ק פ"ג) דמבואר דלא כהאור שמה, מ"מ י"ל דהיינו דוקא בגוונא שבסילקה מהאש והניחה על הקרקע בידים, אבל בני"ד שלא סלקה בידים י"ל דחשיב כעודה בידו. וכן פסק **הגרשז"א זצ"ל** (ששי"כ פ"א הגה ע"ט) דאם האש כבתה לא חשיב סילוק וכמ"ש לעיל. **והצ"ח** (ח"ב סי' צא אות ב) הוסיף דבכה"ג הדבר נכלל בהא דמותר להחזיר בשבת אפילו לכירה אחרת, וברור דזה הוא מבלי שיהא זה קשר לתנאים שמדובר שם לפני כן על ענין אחר, כי הלכה זאת לקוחה מהרמב"ם פ"ג מה' שבת ה"א, ושם היא נפסקה בסתמא מבלי לדבר כלל מדינא דהצרכת תנאים כיעו"ש, ע"כ. וכן נקט **האור לציון** (ח"ב פ"ג אות ז). וע"י **בבצל החכמה** (ח"ד ססי' קל"ה) שכתב שאם נפסק הזרם ונצטננה הכירה וגם הקדירה, ושוב חזר הזרם ונרתחו הקדירות, הקדירות מותרות. ודעת **הקובץ תשובות** (ח"ג ססי' ל"ט) שאם הכירה עדיין חמה יש לזה דין כירה, אבל אם פג החמימות מהכירה דינו כנוטל מע"ג הקרקע. וע"י **באג"מ** (אור"ח ח"ד סי' ע"ד ביטול אות לח). וע"י עוד להלן אות ח' בשם **החזו"א**, ולפי דבריו י"ל דק"ו בני"ד דיש להקל.

ז. פסק החשמל לפני השקיעה ולא חזר עד שבת

ונראה דיוצא עוד נפ"מ מהני"ל. דהנה דעת **הרמב"ן** (ל"ה) ע"פ **היושלמי** דלעולם לא אסרו חזרה אלא כשסילק את התבשיל בער"ש ורוצה להחזירו אחר שכבר נכנסה השבת. אולם אם סילקו בשבת מותר להחזירו בשבת. וכן הביא **הר"ן** (זו ד"ה ומיהו). אולם **הרמב"ם** (שבת פ"ג ה"א) אסר אף אם סילקם בשבת.

וע"י **שו"ע** (שם סעי' א) פסקס הרמב"ם, **והרמ"א** הביא דברי **הר"ן** וכת' שכן נוהגים להקל אפי' הניחו ע"ג קרקע, וטוב להחמיר. וע"י **במ"ב** (ס"ק פ"ג) דאפי' לא היה דעתו להחזיר גם נוהגים להקל. **והחזו"א** (אור"ח סי' לו ס"ק י"ג) ס"ל דאם לא היתה דעתו להחזיר וגם הניח ע"ג קרקע לא נהגו להקל.

וע"י **בב"ח** (אות א ד"ה כירה) שנקט דלדעת הרמב"ן אם נטל הקדרה מבעוד יום אסור להחזירה בשבת אף אם קיימים תנאי חזרה המובאים לעיל. וכן משמע **מהלבוש** (אות ד). וכ"כ **הדרישה** (אות ט ד"ה כתב) והוכיח כן מראיית הבי"י נגד הר"ן הני"ל, וכן הוכיח **התה"ד** (אות טו). וכן פסקו **הערוה"ש** (אות יט) ו**החזו"א** (סי' לו ססי' י"ג). אולם **הפמ"ג** (א"א ס"ק לה) תמה על דעה זו. וכן נקטו להקל **הגר"ז** (אות יוד), **המ"ב** (שעה"צ אות מד) ו**הגרשז"א זצ"ל** (ששי"כ פ"א הגה קכ"ד). וע"י **במאמר** (ס"ק ה) שדחה ראיית הדרישה הני"ל. אלא דף לדעת המחמירים ליתן בתנאי חזרה בכה"ג, מ"מ בני"ד לא צריך התנאים כלל כמבואר לעיל אות ז' כי באופן

פסק החשמל י"ל דלא חשיב סילוק.

ח. להניח על פלטה מכובה העתירה להדלק ע"י שעון שבת

וע"י **בחזו"א** (סי' לח ס"ק ב ד"ה כשיש) שכת' שתנור הנדלק ע"י שעון שבת שהוכן מער"ש, אסור להעמיד קדירה ע"ג התנור קודם שפנתח החשמל, משום דין שהייה, ואין כאן היתר של קדירה חיינתא דזה לא הותר אלא במניח מער"ש, אבל כשהכירה צוננת ומתחממת בשבת הוא בגזירת חיתוי. והלכך אף אם העמיד הקדירה מער"ש ואף אם נתבשל כמב"ד מער"ש נר' דאסור להחזיר דחום החשמל חשיב כאינה גרופה, ואף אם התנור סגור אין כאן היתר טח ביטל המבואר **ברמ"א** סי' רנ"ד ס"א, רק בנותן מער"ש, ומיהו בער"ש מותר ליתן בתנור סגור כמו שמועיל ליתן לאינו גרוף בהיתר של שריק, ע"כ. ומבואר שאסור להניח בשבת על פלטה שעתידה להדלק, אבל אם מניח מאכל מבושל מער"ש אין איסור. וכן פסק **האור לציון** (שם פ"ל אות י"ח והגה שם).

ועיניין **בזקן אהרן** (ח"א סי' טו - טו) ו**בנחלקת יעקב** (אור"ח סי' פ) שאסרו אף כשמניח המאכל מער"ש על המכשיר שידלק בשבת כי יש לחוש שמא יעשה כן גם בשבת, כמו בהאי דסי' רס"ה דאסור ליתן מים בנר אף מער"ש, ואף שנתפשט היתר לענין הדלקת האור, אבל לבישול ח"ו להתיר. אולם **המלמד להועיל** (ח"ג סי' נ"ה) כת' להקל כשהמאכל מבושל מער"ש, אבל לבשל באופן זה מתחילה אסור משום גזירה שמא יעמיד הקדרה שם בשבת. **ובהר צבי** (ט"ל הרי"ם מבשל סי' ג הובא בצ"ח ח"ב סי' ר"ז) כתב דלא שייך לאסור ער"ש שבת, כי כירת חשמל לא היה ביניהם ולא אסורו ואין בדינו לגזור חשמונו. **והשבת הלוי** (ח"ט סי' נ"א אות ב) כתב דאם הניחו בער"ש והוא מבושל והאש גוי'ק לא שייך שום איסור כלל, לא משום חשש שמא יחתה, ולא מיחזי כמבשל כי לא שייך זה כשאינו עושה שום מעשה והקדרה עומדת מע"ש על הכירה. וכן פסק **האור לציון** (שם). אבל **המנח"ש** (תני סי' יב אות א) כתב להתיר אם היא גוי'ק אף שאין התבשיל מבושל (כי בסי' רנ"ג מבואר שאם הכירה גוי'ק סגל). וע"י בזה **בשמעתא עמיקתא** גליון שע"ה.

ט. החשמל יחזרו בשבת

והנה בגוונא שהפסק החשמל מתחדשת ע"י מלאכה של ישראל ללא היתר של פקו"נ אסור להנאות מהמלאכה. אלא דיש לעיין באופן שהתבשיל לא נצטן, והנאות מהמלאכה היא שהפלטה שומרת על חמימותו, אפטר דבכה"ג בדיעבד אין התבשיל נאסר משום מעשה שבת. דע"י **בשו"ע** (רס"י רנ"ה) פסקס שאם עבר והטמין תבשיל בשבת אם עומד בחמימותו לא נאסר. ומבואר דע"י שמירת מצב לא קנסינן. וע"י **בהר צבי** (אור"ח סי' קפ"א) שכתב דכל שבה לשמירה על המצב הקיים של המאכל שלא יתקלקל לא נחשב כהנאה לענין זה. והביאו **הצ"ח** (ח"ט ססי' טו). ו**בתשובות והנהגות** (ח"ה סי' צ"ג) בענין איסור להנות מחשמל בשבת כתב דנראה שבמקרה שרק מחזיק אותו במצבו ואינו פועל ומחדש כלל, אין זה נקרא מעשה שבת ליאסור, אלא דע"י שסיים שאף **שבשעה"צ** שם (מזיק מהרע"א שמצדד להחמיר גם כה"ג באופן של מוסף הבל, היינו משום דדמי למבשל. ו**במנח"ש** (ח"א סי' ה אות ד"ה ונלע"י) דן בני"ד דנאסר בצ"ע.

אולם אם יש חשש פקו"נ כגון שפסק החשמל באזורים גדולים מאוד שיש לחוש משום פקו"נ של חולים (המחוברים למכוונת הנשמה וכדו'), או זקנים העלולים להסתכן, אין איסור להנאות מהחשמל, וכן פסקו **האג"מ** (אור"ח ח"ד רס"י קכ"ד), **הגרשז"א זצ"ל** (ששי"כ פ"ב הגה קפ"ב) ו**הגרשז"א זצ"ל** (שבות יצחק ח"ו ע"מ קצא ועמ' רד ד"ה גס). ודעת **החזו"א** (שם ס"ק ד ד"ה וכל) דאף אם נעשה בהיתר אם נעשה ע"י ישראל שאינו שומר שבת, אסור ליהנות ממנו, מפני שיש בשימוש איסור חילול ה' שאינו חס לכבוד שמים כיון שהוא שימוש ציבורי והעובד בשבת הוא עושה במרד ר"ל, ע"כ.

ודעת **הגרשז"א זצ"ל** (שם) שאין לאסור בכה"ג משום גזרה דשמא ירבה בשבילו כמבואר בריש סימן ש"ח, כי חזון שמתקנים, עושים כן גם עבור החולים שבי"ש שבעיר, וא"א לתקן את המיתקן רק עבורם. ואין חובה מעיקר הדין לכל אחד בביתו לעשות מעשה כדי למנוע את ההדלקה, ובפרט דכוונת המתקן היא רק לאפשר להדליק לכל מי שרוצה בכך, אבל עצם ההדלקה אפטר דשפיר חשיב לגבי המתקן כפס"ר דלא איכפת ליה. ולפ"י גם אם נמצאת קדירה מלאה על הכיריים החשמליים שבבית מותר להשהותה על הכיריים, ומותר ליהנות מן האוכל שהוחם אחר התיקון, ואינו מחויב להוריד קדירתו מן הכיריים עם חידוש הזרם, ע"כ. וע"י **בשמעתא עמיקתא** גליון רל"ח.

מעתה לפי המבואר לעיל אותיות ו' - ח' מותר להניח מערב שבת תבשיל מבושל על הפלטה העתידה להידלק בהיתר. ומ"מ ראוי לכתחלה באופן זה אם אפשר שיניחה על הבלעך.

מ. פסקנא דידינא

א. קדרה העומדת על גבי פלטה חשמלית ופסק זרם החשמל בשבת, אין צריך לסלקה, שאף אם יתחדש הזרם בשבת (באופן המותר), מותר להשהותה, כי לא התבטלה השהייה הראשונה (ואף אם הצטננה, אלא שבאופן זה מותר רק אם לא סלקה מעל גבי הפלטה). ויש מחמירים בזה כמבואר בסמוך ב. באופן שפסק החשמל (או כבתה האש) מותר להעביר את הקדרה בעודה חמה לאש אחרת (גרופה וקטומה). ויש אוסרים אם הפלטה התקררה באופן שא"א לחמם בה מאכל, כי באופן זה התבטלה השהייה הראשונה (אע"פ שהמאכל עדיין רותח). ג. אם פסק החשמל מערב שבת ועתידיים לחברו באופן המותר (כגון במצב של חשש פקו"נ של ממש), מותר להשאיר קדרה על פלטה העתידה להדלק, בתנאי שהמאכל מבושל כל צרכו. ויש שהחמירו בזה, אם תוקן ע"י מי שאינו שתוי"מ. ועל כן כתתחלה אם אפשר להשהות על בלעך יעשה כן. ומ"מ בכל אופן אסור להניח קדרה בשבת על פלטה העתידה להדלק בהיתר, גם כשהתבשיל שבה מבושל כל צרכו.

ז. ולכא"ו יש לתלות ספק גידון, בשאלה אם אדר א' הוא עיקר, ואדר ב' הוא תוספת על השנה. או אדר ב' הוא עיקר ואדר א' הוא תוספת על השנה. דאי נימא דאדר א' עיקר, נראה טפי דאף בו יש להרבות בשמחה, דנהי דעיקר דיני חודש אדר הם באדר ב' משום מסמך גאולה לגאולה, מ"מ הלא ההיא סברא ד"בריא מזליה" ודאי איתא ע"כ"פ באדר שהוא עיקר.

והנה מצינו בסי' נ"ה ס"י דכתב דהרמ"א דמי שנולד באדר ועשה בר מצווה בשנת העיבור אינו נעשה בר מצוה עד אדר השני. וביאר **הלבוש** (ס"י והביאו המשגיב שם ס"ק מ"ה) דטעמא מפני דאדר א' אינו אלא חודש העיבור, שהרי אין קורין את המגילה עד אדר ב'.

אולם יעוי' בסי' תקס"ח ס"ז דדעת **המחבר** שכשארע יום שמת אביו ואמו באדר והשנה מעוברת יתענה באדר שני. ואילו דעת **הרמ"א** ד"ה איתנה בראשון וכן המנהג. וכ"כ (הרמ"א) בני"ד ס"י ת"ב ס"י"ב בהג"ה וביאר **המשגיב** (אור"ח שם ס"ק מ"א) דדעת המחבר דבשנה מעוברת סתם אדר הוא אדר שני. והחולקים על ס"ל להפך [וגם יש בענייננו טעם דאין מעבירין על המצוות]. וא"כ מבואר דס"ל לרמ"א דאדר א' עיקר. אלא דא"כ נמצאו דברי הרמ"א סותרים זה לזה. וע"כ צ"ל דאף הרמ"א ס"ל דאדר שני עיקר, ורק לענין יארציית ס"ל להתענות באדר א' משום דאין מעבירין על המצוות (ואפטר דרמז לזה המשגיב במה שהביא שני הטעמים).

ואכן **הלבוש** גופא (בסי' תרפ"ה ס"ד) כתב לענין תענית ביום פטירת אביו ואמו, דיתענה באדר הראשון משום דאין מעבירין על המצוות. ואפי"ה כתב שם דמי שנולד באדר בשנה פשוטה ובשנת י"ג שלו היתה שנה מעוברת לא נעשה בר מצוה עד אדר שני, דלמה כנסיס אותו ולעונת קודם שגיגע זמנו, שהרי הוא נולד בשנה פשוטה שהיה מזלו מזל דגים, ואדר ראשון בשנת העיבור אין מזלו מזל דגים עד אדר שני. דאדר הראשון אינו אלא תשלומין לחודשים שעברו.

אולם יעוי' **ביערות דבש** (ח"א ח"וש ג' לזי אדר) דאדר ב' הוא חודש שאין בו מזל [וצ"ע בענין זה לדברי **מנות הלוי** (אסתר ג' ז) משמיה **דהר"ר אליעזר מגרמיש"א זלה"ה**]. ולדבריו צ"ל דההיא דאמרין בגמ' דאדר בריא מזליה קאי שנה מעוברת אף על אדר א'. דהא אדר ב' לית ליה מזל. [אלא דקאי אף על אדר ב' דלית ביה מזל, דהוא בריא לישראל שהם מעל המזל, וכמבואר שם ביערות דבש באריכות].

ואכן מצינו בתשובת **התת"ס** (ח"ו סי' כ"ב) דחתם בסיים תשובה "א' דר"ח אדר ראשון שברמים בו שמחה" וליע"ו אי טעמו מחמת דס"ל דעיקר מזל חודש אדר הוא באדר א', או מפני דס"ל דאף אי אדר ב' עיקר, מ"מ אף אדר א' בכלל אדר הוא ומרבין בו בשמחה. **העולה לדינא** - אע"ג דנקטינן לדינא דעיקר חודש אדר הוא אדר ב', ואדר א' הוא חודש העיבור. מ"מ י"ל דאף אדר א' מרבין בו בשמחה ובריא מזליה.

כתב ע"י

הרה"ג שמעון פלזלי שליט"א

מנ"ח הקהילה החרדית מעלה ארזים

פניני מוסר

עניני שבת קודש

תפילת שחרית (י)

מעלת אמירת 'אל אדון' - 'אל אדון. אחי ורעי, גודל מעלת השבח הגדול היה חובל בזוהר הקדושים... **ומזה יכול האדם להתבונן בשלח ערך גדול מעלת השבח הזה, ולהזהר בהם לומר התבות במיתון גדול ולכוון בהם היטב על כל פנים פירוש המילות.** וישים בלבו להבין ולהשכיל גודל השבח של יוצרנו ובוראנו יתי"ש ויתעלה, כי רב מאד מעלת האדם האומר ועושה תיקונים גדולים בעולמות העליונים הקדושים באמירת השבח הזה, כמבואר בזה הקדוש פרשת ויקהל וז"ל... "כששבח הזה עולה למעלה ששים מרכבות עליונות [שבגן עדן] מזדמנים ולוקחים השבח מן עם הקדוש ומעלים אותה להתעטר בה בכמה מרכבות עליונות שהמונים וכל הצדיקים שבגן עדן כולם מתעטרים בשבח הזה, וכל אלו המרכבות וכל אלו נשמות הצדיקים כולם עולים בשבח הזה עד סוד כסא הכבוד"...

ואיך לא יתלהב לבב איש בקרבו אל שמחה רבה ועצומה מאד באמירת השבח הגדול הזה, כדי לתת בזה נחת רוח גדול ליוצרנו ובוראנו יתי"ש ויתעלה... וישמח שמחה עצומה על מאד באמירותו יתברך שמו יתעלה זכרו לעד"ו. (סוד ושרשו העבודה ת, ח)

נערך על ידי מו"ס "עבודת שבת קודש"